

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Christus mereri potuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

non requirit aliqua habitualis gra p qua sit caput. ¶ 7 Præ. Ex hoc Christus est caput, qd influit in ecclesia mēbra: sed Christus influcere nō potest quantumcūque gratiā haberet, nisi esset Deus, & homo. ergo non requiritur gratia habitualis, per quam sit caput, sed hoc ex sola unione habet.

Sed contra est, qd dicit Ioan. 1. De plenitudine eius nos oēs accepimus gratiam pro gratia, & ita gratiā aliquā habuit, per quā in nos gratiā refudit.

¶ 2 Præ. Caput corporis mystici similitudinē habet cum capite corporis naturalis: sed ad perfectionē corporis naturalis requiritur quod sit in eo uis sensitiua plenissime ad hoc, quod sensum in membra refundere possit. ergo in Christo ad hoc quod sit caput, requiritur gratia plenitudo.

¶ 3 Præ. Dionysius 2. cap. Cæl. Hierar. dicit quod illi qui sunt alios illuminantes, perficientes, & purgantes præhabent lumen, puritatem, & perfectionem: sed Christus in quantum est caput ecclesiæ, purgat, illuminat, & perficit. ergo oportet ad hoc quod sit caput, quod in eo sit gratiæ plenitudo, per quam sit purus, lucidus, & perfectus.

RESPON. Dicēdū, qd sicut dicit Damasc. humanitas Christi quasi instrumentū diuinitatis fuit, & ideo actiones eius nobis poterant esse salubres. In quantum ergo speciale diuinitatis instrumentū fuit, oportuit quandā specialem coniunctionem ipsius ad diuinitatē esse. Vnaquæq; autem substantia rāto a Deo plenius bonitatē eius participat, quāto ad eius bonitatē appropinquat, ut patet per Dionysiu 12. c. Cæle. Hierar. Vñ & humanitas Christi ex hoc ipso, qd præ alijs vicinis, & specialius diuinitati erat cōiuncta, excellentius bonitatē diuinā participauit per grā donū. Ex quo idoneitas in ea fuit, ut non solū gratiam haberet, sed etiā per eā gratia in alios transfunderetur, sicut per corpora magis lucētia lumen solis ad alia transit. Et quia Christus in oēs creaturas rationales quodāmodo effectus gratiæ influit, inde est qd ipse est principiu quodāmodo omnis gratiæ: sicut Deus est principiu omnis gratiæ: sicut in Deo oīs essendi pfectio adunat, ita in Christo omnis gratiæ plenitudo uirtutis inuenitur, p quam nō solum ipse possit in gratiæ opus, sed etiam alios in grām adducere, & per hoc habet capitis rōnē. In capite. n. naturali non solū est uis sensitiua ad hoc, qd sentiat p uisum, auditum, & tactum, & hōi sensus, sed etiā est in eo ut in radice, a qua in alia membra sensus effluit. Sic ergo una & eadē grā habitualis in Christo dicitur unionis, in quantum congruit naturæ diuinitati unitæ: & capitis, in quantum per eam fit refusio in alios ad salutem: singularis uero personæ, in quantum ad opera meritoria perficiebat.

AD PRIMUM ergo dicēdū, qd in Christo intelligit duplex plenitudo. Vna diuinitatis, sicut quam Christus est plenus Deus: alia gratiæ, secundum quā dicitur plenus gratiæ, & ueritatis, & de hac plenitudine loquitur Apostolus ad Coloss. 1. De prima autem Coloss. 2. hæc autem secunda a prima deriuatur, & per eam gratia capitis completur.

AD SECUNDUM dicēdū, qd in instrumentū inanimatū, quale est securis, habitu nō indiget: instrumentū autē animatū, quale est seruus, indiget, & tale instrumentū diuinitatis est humana natura in Christo.

AD TERTIUM dicēdū, qd minister ecclesiæ nō agit in sacramētis quasi ex ppria uirtute, sed ex uirtute alterius. Christi: & ideo in eo nō requiritur gratia personalis, sed solum autoritas ordinis, per quam quasi

A Christi Vicarius cōstituitur. Christus autem operatus est nostram salutem quasi ex propria uirtute, & ideo oportuit quod in eo esset gratiæ plenitudo.

AD QVARTUM dicendum, qd quāuis meritum Christi quādam infinitatis rationem habeat ex dignitate personæ, tñ rōnem meriti habet ex gratiā habituali, sine qua meritum esse non potest.

AD QUINTUM dicēdū, qd Christus est mediator Dei, & hōium et secundum humanā naturam, in quantum cum hōibus habet passibilitatem: cum Deo uero iustitiam, quæ est in eo per gratiam. Et ideo requiritur præter unionem habitualis gratiæ in Christo ad hoc quod sit mediator, & caput.

AD SEXTUM dicēdū, qd una & eadē gratia habitualis diuersa ratione est gratia capitis, & singularis personæ, & unionis, per modum superius dictam.

AD SEPTIMUM dicendum, qd licet in Christo requiratur ad hoc quod sit caput utraq; natura, tamē ex ipsa unione diuinæ naturæ ad humanam sequitur in humana quædā gratiæ plenitudo, ex qua in alios redundantia fiat a capite Christo.

ARTICVLVS VI.

Utrum Christus mereri potuerit.

Sexto queritur, utrum Christus mereri potuerit. & vñ quod non. Omne. n. meritum ex libere arbitrij procedit, qd indeterminate se habet ad multa, sed liberum arbitrium in Christo determinate se habebat ad bonum. ergo mereri non potuit.

¶ 2 Præ. Quæ est cōparatio recipiētis ad receptū, eadē est cōparatio merētis ad pmiū, qd ad hoc meretur aliq; ut recipiat quod meret: sed recipiēs dēt eē denudatum a recepto, ut patet in lib. de Anima. ergo ille qd meretur, dēt esse absq; pmiō: quod de Christo dici nō pot, cū ipse fuerit uerus cōprehensor: ergo uidetur quod Christus mereri nō potuit.

¶ 3 Præ. Id quod debetur alicui, non oportet quod mereatur: sed ex hoc ipso quod Christus comprehensor erat, debebatur ei impassibilitas mentis & corporis. ergo ista non meruit.

¶ 4 Præ. Meritum nō est respectu eorū qd necessario cōsequuntur quasi naturali ordine, qd meritum est respectu eius qd ex uolūtate alterius reddit quasi merces: sed gloria corporis quodā naturali ordine ex gloria aīæ habetur p Aug. in epistola ad Dioscorum. ergo cum Christus esset beatus quantum ad animam, ut pote qui diuinitate fruebatur, uidetur quod gloriam corporis mereri non potuerit.

¶ 5 Præ. Sicut Christus ante passionem habuit gloriam animæ & non corporis, ita & sancti qui nunc sunt in gloria: sed sancti nunc non merentur gloriam corporis. ergo nec Christus meruit.

¶ 6 Præ. Nō pot eē idē principiu meriti & terminus, & sic nō pot eē idē pmiū & principiu merēdi: sed charitas qd erat i Christo ad pmiū eius ptebat, qd erat de pfectione beatitudinis, cū p eā frueret. ergo nō poterat eē pncipiū merēdi: oē autē meritū est ex charitate. ergo in Christo meritū eē nō potuit.

¶ 7 Præ. Remoto priori remouet posterius. sed meritum p prius respicit beatitudinem aīæ qd Chīs non meruit, quia ab instanti conceptionis eam habuit. ergo nec aliquid aliud mereri potuit.

Sed contra est quod in Plat. 15. super illud. Cōserua me Domine, dicit gl. premium, quoniam speraui in te etiam meritum. ergo Christus meruit.

¶ 2 Præ.

Cap. 3. har. a hoc.

11. ortho. dicitur fidei cas. a med. illis.

Cap. 4. non remouet e a pncipio.

In corp. ar.

1. p. q. 193: art. 3.

Ad Dioscorum epist. 18. ante mediū som. 2.

Interlinea. tis hēt partem.

¶ 2 Præ. Cuiusq; reddi merces aliqua p suis opibus meret: sed Christo pp suâ humilitatē passionis, reddita est merces exaltationis, vt patet Phil. 2. Propter qd Deus exaltauit illum, & donauit illi nomē, quod est super omne nomē, ergo Christus meruit.

¶ 3 Præ. Sicut fruitio est actus cōprehētoris, ita meritum viatoris: sed Christus fruebatur in quantum cōprehētor, ergo merebatur in quantum viator.

RESPON. Dicendum, qd Chrs meruit ante passionē qn erat viator & cōprehētor, qd sic patet. Ad meritum. n. duo requirunt. scilicet status merēdis, & facultas merēdi. Ad statū qd merēdi requirit, qd deit sibi id qd mereri dicitur: qd dicitur, qd aliqs pōt mereri id qd iā hēt, sicut dicitur de Angelis qd beatitudine, quā simul eum grā acceperunt, meruerunt p opa frequentia, q̄ circa nos faciunt. Sed hoc nō vī eē verum pp duo. Primo, qd cōtrariā pbōm Aug. p quā contra Pelagianos pbat grām sub merito cadere nō posse, qd an grām nulla sunt merita, nisi mala: cū an grām hō sit impius, & meritis impij nō grā, sed pena debetur. Nō ergo posset dici qd grām qs meret p opa, q̄ qs post acceptā grām facit. Scdo, quia ē cōtra rōnē meriti. Nā meritum ē cā pmij nō quidē p modū finalis cāe, sic. n. magis pmij est cā meriti, sed magis fm reductionē ad cām efficiētē, in quantum meritū facit dignū pmio, & p hoc ad pmū disponit. Id autē qd est cā p modū efficiētis, nullo mō pōt eē posterius ipe eo, cuius est cā: vñ nō pōt eē q̄ aliquis meret qd iā hēt. Qd autē i humanis aliqs p accepto bñficio dño suo fertur, magis autē hēt rōnē grātū actionis, q̄ meriti. Facultas vero merēdi requirit ex parte natura, & ex parte grāe. Ex parte natura qdē, qd p actū pprium qs mereri nō pōt, nisi sit dñs sui actus, sic. n. suum actum quali pmio p premio dare pōt. Est autē qd dñs sui actus p liberum arbitrium, vñ nāis facultas lib. arb. requirit ad merēdum. Ex parte vero grāe, qd cum pmium bñtudinis facultatē humanā nāe excedat, p nāia pura ad illud merēdum hō nō pōt sufficere, & iō requirit grā, p quā mereri possit. Hec autē oīa i Chro fuerunt, defuit im aliqd eorum qd ad bñtudine pfectā requirunt. Simpāibilitas aīa, & gloria corporis, rōne cuius viator erat. Fuit et in eo facultas natura rōne voluntatis creatā, & facultas grē pp plenitudinem gratiarum, & ideo mereri potuit.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd licet aīa Chri eēt determinata ad vnum fm gen^o moris, scilicet ad bonum, nō tamē erat determinata ad vnum simpliciter. poterat. n. hoc, vel illud facere & nō facere, & iō libertas in eo remanebat, quē requiritur ad merendum.

AD SECVNDVM dicēdū, qd bñtudine aīa rōne cuius erat cōprehētor, nō meruit, sed solum bñtudinem corporis, & impāibilitatem aīa, q̄ sibi deerāt.

AD TERTIVM dicēdū, qd Chrs nō meruit aliquid quasi sibi nō debitū, vt fieret ei debitū, sicut hoies in p̄rio actū meritorio merent. Nec iterū vt id qd erat debitū, fiat magis debitū, sicut in his quorū grā auget, sed vt id quod erat vno modo debitū ratione gratia, fieret ei alio modo debitū ratione meriti.

AD QVARTVM dicēdū, qd gloria corporis sequitur ex gloria aīe, qn aīa est oīmodo glorificata fm ordinem ad Deū, & fm ordinem ad corpus. Sic autē aīa Chri nō erat glorificata, sed solū in ordine ad Deū: fm autē quod erat forma corporis, passibilis erat.

AD QVINTVM dicēdū, qd aīa sanctorum in patria sunt totaliter extra statum viatorum, quia iam sunt & beata per fruitiōnem, & impābiles, quod de anima Christi non erat, & ideo non est simile,

AD SEPTIMUM dicendum, quod charitas quantum de se est, semper nata est esse merendi principium: sed quod non est merendi principium per habentem quod est extra merendi statum, sicut patet de sanctis in patria. Christus autem non erat extra statum merendi, quia viator erat: & ideo charitate eadem fruebatur, & merebatur, sicut & eadem voluntate. Nec tamen erat idem principium meriti, & pmij, quia non merebatur gloriam animam, ad quam pertinet charitas, sed gloriam corporis, ut dictum est.

AD SEPTIMUM dicendum, quod ratio sequeretur, si defectu Christi contingeret quod gloria animam mereri non poterit, quod patet ex praedictis esse fallum.

ARTICVLVS VII.
Vtrum Christus alijs mereri potuerit.

SEPTIMO quaeritur, utrum Christus alijs mereri potuerit, & videtur quod non. Christus enim non meruit nisi secundum quod homo: sed alij homines non possunt alijs mereri ex condigno, ergo nec Christus.

¶ 2 Præ. Sicut meritum consistit in actu virtutis, ita & laus: sed nullus laudat ex opere alterius, sed solum ex proprio, ergo nec alicui imputat ad merendum opus alienum, & ita opera Christi non sunt alijs meritoria.

¶ 3 Præ. Christus caput est ecclesiae, in quantum in ecclesia primatum tenet ut patet Eph. 1. sed alij prelati primatum in ecclesia habentes non possunt subditis mereri, ergo nec Christus potuit.

¶ 4 Præ. Meritum Christi aequaliter se habet ad omnes hoies quantum est de se, si quis alicui Christus meruit salutem, oibus meruit: sed meritum Christi frustrari non potest, ergo oēs salutem consequuntur, quod patet esse falsum.

¶ 5 Præ. Sicut Christus est caput hoium, ita & angelorum: angelis vero non meruit, ergo nec hominibus.

¶ 6 Præ. Si Christus alijs mereri potuit, quod liberatus actus nobis meritorius fuit: sed non nisi saluus, ergo eius passio non erat necessaria ad nostram salutem.

¶ 7 Præ. Quod per unum fieri potest, superfluum est per duo fieri: sed gratia quae datur homini sufficiens est ad hoc, quod homo pro se mereatur vitam eternam, ergo superfluum esset si Christus eam nobis meruisset.

¶ 8 Præ. Aut Christus sufficeret mereri nobis, aut sufficeret: si sufficeret, meritum per se non requirit ad salutem: si insufficeret, insufficiens gratia fuit, quod utique est inconueniens, ergo Christus nobis non meruit.

¶ 9 Præ. Sicut membris Christi aliquid ad gloriam deerat ante passionem ipsius, ita & nunc: sed nunc nobis non meretur, ergo nec tunc merebatur.

¶ 10 Præ. Si Christus nobis meruisset, eius merito nostra conditio immutata fuisset: sed eadem ut esse hois conditio post Christum sicut ante erat, quae licet ante diabolus tentare poterat, sed non cogere, ita & modo: sicut etiam peccatoribus poena debebatur, ita & modo: sicut in iustis opera meritoria requirebantur, ita & modo, ergo Christus nobis non meruit.

¶ 11 Præ. In psalms dicitur: Tu reddes unicuique iuxta opera sua: hoc autem non esset, si merita Christi nobis imputaretur, ergo Christus nobis non meruit.

¶ 12 Præ. Praemium meretur a se merito, in quantum meritum reddet se in quantum meritum gratia Christi, quod patet esse fallum.

¶ 13 Præ. Id quod per meritum datur, potius reddat gratia, sed videtur quod non gratis iustificemur a Deo, & sic gratis non erit gratia, ergo Christus nihil nobis meruit.

SED CONTRA. Christus pro nobis satisfecit, Io. 1. ipse est ppitiatio pro peccatis nostris: sed satisfactio suo merito esse non potest, ergo Christus nobis meruit.

¶ 2 Præ. Caput i corpore naturali non solum sibi, sed membris

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.